

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). – К.: Райдуга, 1994. – 61с.
2. Закон України «Про загальну середню освіту» // Відомості Верховної Ради, 1999, №28, – с. 230-235

Анастасія Лебедева,

Здобувач II рівня вищої освіти факультету дошкільної,
спеціальної та соціальної освіти

Наук. керівник **Н.М. Захарова**, к.пед.н., доцент (БДПУ)

СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ДІТЕЙ

З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ РЕСУРСАМИ ЛЕКОТЕКИ

Актуальність: Ратифікувавши основні міжнародні правові документи (Декларація ООН про права людини, Про права інвалідів, Конвенція ООН про права дитини), Україна взяла на себе зобов'язання щодо дотримання загальнолюдських прав, зокрема щодо здобуття якісної освіти дітьми з особливими освітніми потребами. Актуальність цього питання засвідчує існування категорії дітей з обмеженими функціональними можливостями, тільки незначна частина з яких інтегровані до закладів освіти. Таким чином, всебічна підтримка дитини, визнання її потенціалу та задоволення індивідуальних потреб – актуальне завдання сучасної державної політики. Однією з важливих умов, необхідних для його вирішення та успішної соціалізації дітей, ми вважаємо, є **праймінг** – попереднє навчання необхідним навичкам, які знадобляться дитині при спілкуванні з ровесниками або в навчанні, що реалізується через організацію служб ранньої допомоги, спрямованих на розвиток комплексу необхідних соціальних навичок для інтеграції в соціум та формування первинних основ всебічного розвитку особистості дитини.

Ступінь досліджуваності проблеми: Проблема життєдіяльності дітей з функціональними обмеженнями є предметом дослідження фахівців багатьох наукових галузей. Соціологи, психологи, медики, спеціалісти з соціальної роботи та соціальної педагогіки у своїх дослідженнях розкривають різні аспекти цього процесу. І. Зверєва розглядала складнощі процесу інтеграції та соціалізації дітей з особливостями розвитку; А. Капська пропонує технології роботи з даною категорією; Н. Захарова – особливості впровадження інклюзивної освіти в систему дошкільної освіти.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та апробувати соціально-педагогічну програму «Розвивайко» з формування у дітей комплексу первинних соціальних навичок інтеграції в соціум в межах лекотеки на базі Бердянського соціально-реабілітаційного центру «Турбота».

Методи: теоретичний аналіз наукових джерел, Інтернет-ресурсів, спостереження, бесіда, аналіз практичної діяльності, педагогічний експеримент, традиційні та інтерактивні методи соціальної реабілітації (хайскоуп, son-rise, floortime), узагальнення.

Сутність дослідження: На сучасному етапі становлення інклюзивної освіти, що потребує відповідей на соціальні запити сьогодення

та створення необхідних умов для майбутньої якісної освіти, успішної інтеграції дітей з особливими потребами, ми вважаємо за необхідне розвиток такої складової праймінгу (ранньої допомоги дітям) як *лекотека*. *Лекотека* – це служба, що надає ранню психолого-педагогічну допомогу тим дітям, які мають обмежені можливості та потребують ранньої соціальної реабілітації. У перекладі зі шведського «leko» позначає «іграшка», а «tek» з грецької перекладається як «збори», тобто – «збирання іграшок». *Метою* діяльності лекотеки є забезпечення соціального та психолого-педагогічного супроводу дітей у віці від 2 місяців до 7 років з порушеннями розвитку та соціалізації, формування передумов соціальної поведінки, навчальної діяльності, розвитку особистості та надання психолого-педагогічної допомоги батькам, гармонізація батьківсько – дитячих стосунків. *Метою* експериментального дослідження є організація ранньої допомоги дітям з особливими потребами в умовах лекотеки засобами ігрової діяльності.

Дослідження здійснювалося на базі Бердянського соціально-реабілітаційного центру для дітей з особливими потребами «Турбота». Ефективним втіленням лекотеки, як форми ранньої допомоги дітям з особливими потребами, є програма «Розвивайко», розроблена нами на основі методів «*хайскоуп*» (з англ. – м'який старт), «*son-rise*» (з англ. – відродження, розвиток), «*floortime*» (з англ. – час, проведений на підлозі), що сприяють розвитку необхідних для повноцінного життя навичок на основі активної ігрової діяльності.

Етапи реалізації програми «Розвивайко»:

1-й етап: формування знань про своє тіло; розвиток побутових навичок та вмінь самообслуговування – 4 заняття.

2-й етап: розвиток комунікативних навичок та форм міжособистісного спілкування – 4 заняття.

3-й етап: розвиток навичок поведінки в соціумі – 4 заняття.

Організація занять: програмний курс розрахований на 12 занять. Заняття проводяться 1-2 рази на тиждень індивідуально або з міні-групою, в якій не більше 5 дітей. Перше заняття – ознайомлювальне, друге (з даної теми) – на повторення, закріплення. Тривалість одного заняття – 30 хвилин.

Прогнозований результат: програма допоможе досягти позитивних змін у розвитку ігрової діяльності, пізнавальних процесів дітей; допоможе сформувати достатній рівень практичних умінь із самообслуговування, соціально-побутового орієнтування, міжособистісного спілкування; сприятиме інтеграції дітей до дошкільного освітнього простору.

Методи та форми роботи: ігрові та дидактичні ігри, вправи, рухові ігри-розминки, рефлексія; індивідуальні, групові форми роботи.

Основні висновки: 1. За результатами констатувального експерименту встановлено, що вміння та навички дітей досліджуваної групи характеризує: відставання в розвитку загальної моторики, діяльність носить недостатньо цілеспрямований характер, порушений поетапний контроль над виконуваною діяльністю, знижена потреба в спілкуванні з однолітками та дорослими.

2. Доведено, що ефективним втіленням лекотеки, як ранньої форми

допомоги дітям з особливими потребами, є розробка та реалізація соціально-педагогічної програми «Розвивайко».

3. Запропоновано до інтерактивних методів роботи соціального педагога, асистента вихователя долучити методи «хайскоуп», «son-rise», «floortime», що сприяють розвитку у дітей необхідних для повноцінного життя навичок на основі активної ігрової діяльності.

4. Визначено, що програма сприятиме позитивним змінам у розвитку пізнавальних процесів дітей, підвищенні рівня практичних умінь із самообслуговування та міжособистісного спілкування.

5. Подальше дослідження передбачає поповнення арсеналу інтерактивних форм, методів та технік ранньої реабілітації дітей із особливими освітніми потребами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герасимчук Л. Корекційний супровід та виховання дітей з особливими потребами // Дефектолог.-2015.-№9.-с.11-14.

2. Захарова Н. Соціально-педагогічна робота в закладі дошкільної освіти: інклюзивний аспект : навчальний посібник / Н.М. Захарова, – Мелітополь, Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні. 2018. – 176 с.

3. Колупаєва А., Таранченко О. «Інклюзивна освіта : від основ до практики : [монографія] / А.А. Колупаєва., О.М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. – 152 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Юлія Піддубна,

студентка 2 курсу

Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Наук. керівник: **Н. В. Михайленко**, асистент (БДПУ)

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТЕРЕОТИПНИХ УЯВЛЕНЬ ПРО СОЦІАЛЬНІ РОЛІ ЖІНКИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Місце та роль жінки у суспільстві – одне з найактуальніших питань сьогодення. У свідомості українців сформувалися погляди щодо ролі жінки, як такої, що обмежується вихованням дітей, вирішенням побутових проблем, веденням домашнього господарства. Все, що стосується професійного зростання, участі у громадсько-політичному житті – вважається вторинним, що значно обмежує можливості для особистісного розвитку та самореалізації, і є порушенням законодавчих прав жіночої частини населення.

Інтеграція України у світове співтовариство вимагає переосмислення місця та соціальних ролей жінки в суспільстві, її рівноправної участі, поряд з чоловіками, у всіх сферах життєдіяльності – економічній, соціальній, правовій та політичній, а також зміни суспільної свідомості, де і сьогодні успішно реалізується ряд укорінених соціальних, зокрема гендерних стереотипів, які сформувалися під впливом культурно-історичних традицій українського народу.

Дослідженню соціального статусу жінки в сучасному українському